

Handläggare
Krister Stralström, 08-508 29 758
Peter Dahlberg, 08-508 29 323

Till
Koncernstyrelsen

Uppföljning miljöprogram med fokus på 2020

Koncernledningens förslag till beslut

Koncernstyrelsen beslutar följande.

Uppföljningen av bolagskoncernens arbete under 2020 med Miljöprogrammet 2020-2023 godkänns.

Sammanfattning

Av 18 indikatorer kopplade till miljöprogrammet är 8 gröna, 6 gula och 4 röda. De röda indikatorerna är: andel matavfall till biologisk behandling, andel vattenförekomster som följer miljökvalitetsnormerna för ekologisk status, andel vattenförekomster som följer miljökvalitetsnormerna för kemisk status och relativ energieffektivisering i stadens verksamheter (Stockholms hamn).

Andel matavfall till biologisk behandling når upp till 27,5 % jämfört med målet om 55 %. Huvudanledningen till detta är att den planerade sorteringsanläggningen i Högdalen behöver komma på plats för att kunna uppnå målet. Anläggning planeras att drifställas under 2023.

Vad gäller indikatorerna för miljökvalitetsnormerna för ekologisk och kemisk status i vattenförekomsterna uppnås endast cirka hälften av målvärdet. Anledningen till detta är att det mycket omfattande arbetet med lokala åtgärdsprogram för vattenförekomsterna inom staden inte kommit tillräckligt långt. Detta är dock mycket komplexa och omfattande projekt och det är svårt att nå uppsatt målsättning.

Relativ energieffektivisering för Stockholms Hamn uppnås inte främst som en följd av covid-19. Nyckeltalet baseras på antalet använda kWh per kronor i omsättning. Då hamnens omsättning minskat kraftigt under 2020 som en följd av pandemin leder det till att målet för indikatorn inte kan uppnås.

Insatser genomförda under 2020

Under 2020 har Stockholm Exergi stängt kolkraftverket i Värtaverket och därmed reducerat sina klimatutsläpp med 105 000 ton CO₂. Bolaget har även arbetat vidare med att förverkliga en anläggning för infångning av koldioxid (BECCS) till 2025. Under 2020 byggdes även en sorteringsanläggning för plast vid kraftvärmeverket i Brista, denna kommer drifställas under början av 2021.

Stockholms Hamn har under året elanslutit Tallink Siljas färjor i Värtahamnen och därmed reducerat klimatutsläpp med 8 000 ton CO₂.

Bostadsbolagen och Stockholm Parkering fortsätter samarbetet kring utbyggnad av laddplatser både i nyproduktion samt ombyggnation av bostäder. Stockholm Parkering har totalt 1402 laddplatser vid utgången av 2020 och når därmed målsättning som var 1400.

Bostadsbolagen har under 2020 uppdaterat gemensamma anvisningar för klimatberäkningar för att ha samma krav vid upphandling. Flertalet nyproduktionsprojekt har under 2020 klimatberäknats.

Inom bostadsbolagen har 5 av 7 ombyggnadsprojekt energieffektiviserats med minst 30 %. Dock om energieffektiviseringen sammanräknas för alla ombyggnadsprojekt uppnås totalt en minskning med mer än 30 %.

Bolagskoncernen har ökat sin solenergiproduktion från 2 714 MWh 2018 till 3 568 MWh 2020. Det är en ökning med 31,5 % på två år. Möjlig investering av solceller utreds vid varje nyproduktionsprojekt. Under 2020 har exempelvis Stockholm Hamn installerat en ny solcellsanläggning vid nya hamnen i Norvik.

Under året har analysarbetet med konsekvens- och åtgärdsklassning för skyfall fortsatt i flera av de kommunala bolagen inkl. Stockholmshem, SISAB, Familjebostäder, Svenska Bostäder samt Micasa Fastigheter.

Koncernledningen ser positivt på framdriften i koncernens miljöarbete. 2020 präglades mycket av den pågående pandemin och det har även lett till påverkan på möjligheten att uppnå målsättningen inom vissa områden kopplade till Miljöprogrammet. Tydligast är effekterna på bolag såsom Stockholms Hamn och Stockholm Parkering. Men även bostadsbolagen har sett stor skillnad kopplad till exempelvis energianvändning när fler hyresgäster är hemma större del av dagen.

Generellt anser koncernledningen att dotterbolagen har arbetat bra och visat god framdrift i ägardirektiv, aktiviteter och indikatorer kopplade till Miljöprogrammet. Det krävs dock fortsatt stora ansträngningar främst inom energieffektivisering, el- och värmeproduktion baserad på solenergi, matavfall till biologisk behandling samt vattenförekomster som följer miljö kvalitetsnormerna för att nå uppsatta mål.

Bakgrund

Redan 1976 antog staden sitt första heltäckande miljöprogram. Efter detta har en rad program tagits fram med fortsatt höga ambitioner och nya utmaningar. Miljöprogram 2020–2023 är stadens tionde i ordningen. Detta tjänsteutlåtande beskriver koncernen Stockholm Stadshus AB och dess dotterbolags arbete med Miljöprogram 2020-2023 under 2020 samt erhållna resultat.

Ärendet

Nedan följer en beskrivning av framdriften för varje indikator och etappmål i stadens Miljöprogram 2020-2023.

Uppföljning av indikatorer

Av 18 indikatorer kopplade till miljöprogrammet är 8 gröna, 6 gula och 4 röda.

De röda indikatorerna är: andel matavfall till biologisk behandling, andel vattenförekomster som följer miljö kvalitetsnormerna för ekologisk status, andel vattenförekomster som följer miljö kvalitetsnormerna för kemisk status och relativ energieffektivisering i stadens verksamheter (Stockholms hamn).

Andel matavfall till biologisk behandling når upp till 27,5 % jämfört med målet om 55 %. Huvudanledningen till detta är att den planerade sorteringsanläggningen i Högdalen behöver komma på plats för att kunna uppnå målet. Anläggning planeras att driftsättas under 2023.

Vad gäller indikatorerna för miljö kvalitetsnormerna för ekologisk och kemisk status i vattenförekomsterna uppnås endast cirka hälften av målvärdet. Anledningen till detta är att det mycket omfattande arbetet med lokala åtgärdsprogram för vattenförekomsterna inom staden inte kommit tillräckligt långt. Detta är dock mycket komplexa och omfattande projekt och det är svårt att nå uppsatt målsättning.

Relativ energieffektivisering för Stockholms Hamn uppnås inte främst som en följd av Covid-19. Nyckeltalet baseras på antalet använda kWh per kronor i omsättning. Då hamnens omsättning minskat kraftigt under 2020 som en följd av pandemin leder det till att målet för indikatorn inte kan uppnås.

Hela listan med indikatorer och utfall återfinns i Bilaga 1.

Genomgång av etappmål

1.1 Minskade växthusgasutsläpp – högst 1,5 ton CO₂e per invånare

Etappmålet innebär att år 2023 ska de totala växthusgasutsläppen i ett växande Stockholm ha minskat till att vara högst 1,5 ton CO₂e per invånare. Med fler nationella styrmedel kan ambitionsnivån skäras ytterligare.

Under 2020 har Stockholm Exergi stängt kolkraftverket i Värtaverket och därmed reducerat sina klimatutsläpp med 105 000 ton CO₂. Bolaget har även arbetat vidare med att förverkliga en anläggning för infångning av koldioxid (BECCS) till 2025. Under 2020 byggdes även en sorteringsanläggning för plast vid kraftvärmeverket i Brista, denna kommer driftsättas under början av 2021.

Stockholms Hamn har under 2020 el anslutet Tallink Siljas färjor i Värtahamnen och därmed reducerat klimatutsläpp med 8000 ton CO₂.

Bostadsbolagen och Stockholm Parkering fortsätter samarbetet kring utbyggnad av laddplatser både i nyproduktion samt ombyggnation av bostäder. Stockholm Parkering har totalt 1402 laddplatser vid utgången av 2020 och når därmed målsättning som var 1400.

1.2 Minskad klimatpåverkan från konsumtionen

Etappmålet innebär att de konsumtionsbaserade växthusgasutsläppen behöver minska. Staden är en upphandlande myndighet som kan påverka konsumtionens klimatpåverkan genom kravställande i inköpsprocessen. Staden kan i det arbetet gå före och inspirera. Under programperioden ska klimatpåverkan från Stockholms stads inköpta livsmedel och måltider minska med en femtedel och utsläppen från Stockholms stads egna tjänsteresor med flyg minska.

Bostadsbolagen har under 2020 uppdaterat gemensamma anvisningar för klimatberäkningar för att ha samma krav vid upphandling. Flertalet nyproduktionsprojekt har under 2020 klimatberäknats.

Bostadsbolagen tillsammans med Stockholm Exergi arbetar med ett projekt kring effektstyrning för gemensamt kunna styra bort höga effekttoppar för fjärrvärmen vilket ska leda till minskad användning av de minst klimatvänliga bränslena i fjärrvärmenätet.

2.1 Minskade växthusgasutsläpp – högst 105 000 ton CO₂e från stadens verksamheter
Etappmålet innebär att växthusgasutsläppen från stadens verksamheter ska minska med 30 procent under programperioden, för att nå det övergripande målet om en fossilfri organisation.

SISAB har bytt ut hela bilparken mot eldrivna fordon, det fick bolaget att utses till månadens klimatsmarta exempel inom staden i mars 2020.

Stockholm Vatten och Avfall (SVOA) identifierar energibesparande åtgärder löpande och tar fram planer för att genomföra dessa. I reningsverken produceras rågas, som i första hand uppgraderas till fordonsbränsle och därigenom minskar användningen av fossila bränslen.

SVOA har under 2020 genomfört en första beräkning av koldioxidavtryck enligt Greenhouse Gas Protocol Standards (GHG-protocol). Under året har en plan tagits fram för att fasa ut fossila bränslen och uppnå en klimatneutral verksamhet. Under året har pilotanläggningen för biokolsproduktion flyttats från Högdalen till Bromma reningsverk och tagits i drift.

2.2 Effektiv energianvändning

Den totala köpta energin i stadens verksamheter bibehålls på samma nivå under programperioden. Etappmålet innebär att staden effektiviserar sin energianvändning med 5 procent relativt den verksamhet som bedrivs. Indikatoren för relativ energianvändning påverkas inte av den växande staden och utförsäljningar av fastighetsbestånd. I fastighetsbeståndet kan energianvändningen relateras till kWh/m² A-temp. För SVOA till kWh/m³ renat avloppsvatten och kWh/m³ dricksvatten. Långtgående energieffektivisering ska genomföras vid större ombyggnader. Vid större ombyggnader ska den köpta energin minska med minst 30 procent. På så sätt blir energianvändningen mer effektiv i den växande staden. Produktionen av el samt värme med solenergi ska öka med 100 procent jämfört med motsvarande produktion 2018.

För bolagskoncernen är summan för köpt energi 1 595 GWh för 2020 jämfört med 1 544 GWh för basåret 2018. Detta innebär en ökning jämfört med basåret, dock ska tilläggas att mängden köpt energi inte är direkt jämförbara då beräkningarna skiljer sig åt mellan åren. Förändringar är gjorda utifrån normalårskorrigeringar (korrigerings som tar hänsyn till klimatet), samt vissa bolag har fått ändrat uppföljnings sätt kring köpt energi. Detta rör främst STOKAB och Stockholm Parkering.

Nytt i detta miljöprogram är att samtliga fastighetsförvaltande bolag även ska redovisa energianvändningen enligt kWh/m², Atemp där energin för uppvärmning och tappvarmvatten samt fastighetsel (el till hissar, fläktar, pumpar etc), ska relateras till Atemp. I samband med att nya energideklarationer har upprättats under 2019-2020 har denna area mätts upp hos samtliga med något undantag. Målet är att under

programperioden fram till 2023 minska sin relativa energianvändning med 5 %. Målet mäts i kWh/m², Atemp, år. Utfallet för 2020 ses i tabellen nedan.

Bolag	Basåret 2018	År 2020	Förändring i %
Stockholmshem	142,0	142,2	+0,1
Familjebostäder	135,0	132,7	-1,7
Svenska Bostäder exkl. Stadsholmen och Vällingby Centrum.	126,2	122,9	-2,6
Stadsholmen	165,6	156,8	-5,3
Vällingby Centrum	120	99,5	-17,1
SISAB*	174,1	163,5	-6,1
S:t Erik Markutveckling	105,0	104,5	-0,5
Micasa Fastigheter	139	133,7	-3,8
SGA Fastigheter	106,5	82,2	-22,8

För tre bolag har verksamhets-specifika energiindikatorer utarbetats av Miljöförvaltningen tillsammans med respektive bolag. Även här är basåret 2018 och målet är 1 procent besparing per år under programperioden. Utfall och indikatorer enligt nedan:

Bolag/förvaltning och indikator	Värde 2018	Värde 2020	Förändring i procent
SVOA, kWh/m ³ distribuerat och renat vatten	0,593	0,577	-2,7
Stockholm Parkering, kWh/m ² parkeringsanläggning	24,7	18,6	-24,7
Stockholms Hamnar, kWh/tusental omsatta kronor	35,6	40,8	+14,6

Stockholm Parkerings stora minskning beror på en Covid-19 effekt, att parkeringshusen används mindre och därmed går mindre el åt till belysning mm. Att Stockholms Hamnar har fått en kraftig ökning beror på omsättningsminskningen till följd av Covid-19.

Inom bostadsbolagen har 5 av 7 ombyggnadsprojekt energieffektiviserats med minst 30 %. Dock om energieffektiviseringen sammanräknas för alla ombyggnadsprojekt uppnås totalt en minskning med mer än 30 %.

Bolagskoncernen har ökat sin solenergiproduktion från 2 714 MWh 2018 till 3 568 MWh 2020. Det är en ökning med 31,5 % på två år. Möjlig investering av solceller utreds vid varje nyproduktionsprojekt. Under 2020 har exempelvis Stockholm Hamn installerat en ny solcellsanläggning vid nya hamnen i Norvik.

3.1 Stärkt förmåga att hantera effekter av skyfall

Ettappmålet innebär att förmågan att förebygga störningar såväl i befintlig stadsmiljö som vid stadsutveckling behöver byggas upp under programperioden. Stadens fastigheter och verksamheter som riskerar att påverkas kritiskt av skyfall ska ha en förebyggande handlingsplan.

Under året har analysarbetet med konsekvens- och åtgärdsklassning för skyfall fortsatt i flera av de kommunala bolagen inkl. Stockholmshem, SISAB, Familjebostäder, Svenska Bostäder samt Micasa Fastigheter.

SVOA har under året bidragit med expertstöd för dagvatten- och skyfallshantering i exploateringsprojekt. Bolaget har arbetat in skyfall som en parameter i den kritikalitetsklassning som görs med avseende på löpande förbättringar utifrån framtida driftsäkerhet (gäller ledningsnätets eldrivna delar).

3.2 Stärkt förmåga att hantera effekter av värmebölja

Etappmålet innebär att åtgärder riktas mot att göra Stockholm mer förberett att hantera höga temperaturer vid värmebölja, så att risken för negativ påverkan på människors liv och hälsa minskar.

SVOA har medverkat i aktiviteter för att ta fram en handlingsplan för klimatanpassning för Stockholm där värmebölja är en del.

Micasa Fastigheter har under året arbetat med föreslagna åtgärder utifrån bolagets strategi för värmeböljor. Bland annat har solavskärmning skett på fastigheten Frösätra för att säkerställa ett bättre inomhusklimat och en utredning kring solskydd sker på fastigheten Väderkvarnen. Micasa Fastigheter kommer att delta i stadens arbete med en handlingsplan klimatanpassning för åtgärder vid värmeböljor.

4.1 Minskad resursanvändning och klokare konsumtion

Etappmålet innebär minskad användning av resurser och klokare val av produkter och tjänster. Under programperioden ska återbruket i Stockholm öka väsentligt och inom stadens verksamheter mångdubblas. Såväl dricksvattenförbrukningen som matsvinnet ska minska inom stadens verksamheter till 2023.

SVOA har utvecklat Returfynd – en ny webbtjänst för återbruk och tagit ett andra ekipage för Pop-up ekipage i bruk. Den nya återbruksanläggningen i Skärholmen kunde öppnas efter årsskiftet. Kommunikationsinsatser om minskat avfall och hållbar vattenanvändning har också skett. SVOA har med hjälp av AI gjort systematisk sökning av var dricksvattenläckage är sannolikt och på det viset effektiviserat felsökandet.

Bostadsbolagen har arbetat med bilpooler och mobilitet under året. Familjebostäder har inventerat sina plastinköp för att kunna ersätta dem. Stadsteatern har arbetat med matsvinn och avfallssortering i sina inhysta restauranger.

S:t Erik Markutveckling prövar återbruk i varje aktuellt fall. I Fastighets AB Palmfelt Center återvann exempelvis en hyresgäst samtliga kvarvarande möbler vid utflytt.

4.2 Ökad recirkulation av materiella resurser

Etappmålet innebär ökad materialåtervinning framför förbränning och omvandling till fjärrvärme för de material där det är möjligt. Till 2023 ska mängden plast som går till energiåtervinning minska till mindre än en tredjedel jämfört med 2019 års nivåer och såväl mängden matavfall som går till biogasproduktion som mängden fosfor som återförs i kretsloppet ska nära tredubblas under programperioden.

Utfall indikatorer upptagna i miljöprogrammet:

- Plast till energiåtervinning – för 2020 är målvärdet = utgångspunkten 30 kg per invånare, vilket uppfylls.
- Andelen matavfall till biologisk behandling – uppnås bara halvvägs till målet om 55% för 2020. Måluppfyllelsen väntas öka när obligatorisk insamling införs och

när sorteringsanläggningen i Högdalen står färdig 2023.

- Källsortering i stadens egna verksamheter, matavfall. Målet för andel hämtställen som sorterar ut matavfall uppfylls.
- Andel fosfor i slam som återförs till jordbruksmark. Målet uppfylls inte riktigt, då det har varit problem med bland annat silverutsläpp till avloppsnätet.

En ny avfallsplan för Stockholm har tagits fram under året och varit ute på remiss hos berörda instanser där även allmänheten haft möjlighet att lämna synpunkter. Särskilt utrymme har getts för hantering av plast och plastavfall liksom utveckling av cirkulär ekonomi och förebyggande av avfall. Utveckling av insamlingssystemen för textil fortgår även om det finns en påverkan från pandemin på området.

Arbetet har fortsatt för att öka matavfallsinsamlingen i Stockholm genom införande av obligatorium, kommunikationsinsatser och uppförande av Högdalens sorteringsanläggning. Flera bolag har arbetat aktivt för att öka matavfallsinsamling för hyresgäster, verksamheter och anläggningar. För indikatorn *”Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling”* uppnår koncernen 71,8 % jämfört med målet 70 %. Dock är variationen inom koncernen relativt stor, där SISAB utmärker sig positivt med 99 % och Svenska Bostäder negativt med 52 %.

De byggande bolagen har tagit fram gemensamma avfallskrav för bygg- och rivningsavfall. Bostadsbolagen, Micasa Fastigheter och S:t Erik Markutveckling rapporterar att de arbetat för att öka källsortering och matavfallsinsamling. Stockholms Hamnar har också ställt krav på god avfallsplanering och avfallshantering i upphandlingar.

SVOA tittar på möjligheter för alternativ hantering av avloppsslammet där fosfor fortsätter att cirkulera. Under tiden pågår uppströmsarbete för att förhindra föroreningar till avloppsledningsnätet som sedan hamnar i avloppsslammet. I Norra Djurgårdsstaden pågår försök med sorterande avloppssystem.

4.3 En ökad resurseffektivitet i samband med byggprocessen

Den växande staden genererar stora materialströmmar både in i byggnader och infrastruktur, liksom en stor mängd avfall i samband med rivning, ny- och ombyggnationer. Etappmålet innebär att staden, genom rätt hantering, genererar en högre grad av cirkulation av schaktmassor och andra material inom byggprocessen.

Under ledning av miljö- och hälsoskyddsnämnden har flera bolag deltagit i arbetet med att ta fram en handlingsplan för cirkulärt byggande med fokus på byggavfall. Handlingsplanen förväntas antas av berörda nämnder och bolagsstyrelser under 2021.

Stockholm Vatten och Avfall har fortsatt utveckla ett insamlingssystem för bygg- och rivningsavfall. Fokus har varit på insamling av material för att bygga Återbruket i Skärholmen och att identifiera vilka material som lämpar sig för återbruk. En digital tjänst har utvecklats, webbportalen Returfynd, dit kunder kan vända sig för att hitta återanvändbart material. Bolaget har också deltagit i ett Vinnovafinansierat projekt för att öka återbruk av bygg- och rivningsavfall från kommuninvånare. För att minska resursanvändningen ställs höga krav på ledningsmaterialets livslängd och fyllnadsmassor återanvänds där så är möjligt. Utbildning i systemet byggvarubedömningen har fortsatt under året.

De byggande bolagen har tagit fram gemensamma riktlinjer för hantering av avfall vid bygg- och rivningsprojekt. Riktlinjerna har arbetats in i upphandlingskraven. Stockholm Globe Arena Fastigheter har sett över möjligheten till materialåtervinning vid underhållsarbeten. Armaturer för evenemangsljus och fyllnadsmassor har återanvänts.

5.1 Upprätthållna funktioner och samband för biologisk mångfald i stadens blå och gröna infrastruktur

Etappmålet innebär att åtgärder vidtas för att upprätthålla den biologiska mångfalden i staden och att staden kan växa samtidigt som livsmiljöer för växter och djur inte fragmenteras eller förorenas.

Under 2020 har SISAB arbetat med grönytefaktor (GYF) och färdigställande av ett egenutvecklat verktyg/system som bl.a. beaktar och stärker ekosystemtjänster på skol- och förskolegårdar.

Familjebostäder har under 2020 arbetat med en trädgårdsplan för biologisk mångfald och för att skydda gamla träd i utemiljön.

5.2 Ökat genomförande av förstärkningsåtgärder, ekologisk kompensation och naturvårdsskötsel

Etappmålet innebär att staden ska stärka förmågan att genomföra åtgärder som gynnar den biologiska mångfalden.

Bostadsbolagen har under 2020 verkat för förstärkningsåtgärder exempelvis utredde Familjebostäder och Svenska Bostäder möjlighet till gröna tak samt biokolanvändning i växtbäddar och trädgropar. Utöver det genomförs löpande kompensationsåtgärder i samband med byggprojekt där sådana krävs.

5.3 Ökad andel livsmedel och varor i stadens inköp som gynnar biologisk mångfald

Etappmålet innebär att staden vid upphandling och inköp i ökad utsträckning konsumerar varor med miljömärkning och utifrån ambitionen att maten ska vara god, näringsriktig, hållbar, integrerad, trivsamt och säker i enlighet med stadens Strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat. Under programperioden ska andelen ekologiska livsmedel av inköpta måltider och livsmedel till stadens verksamheter öka från hälften till drygt två tredjedelar.

Projektet ”Digitaliserade odlingssystem i kretslopp i Stockholms industriområden” har startats upp i Slakthusområdet under året med anslag från Energimyndigheten, både fastighetsägare samt näringslivet deltar i projektet som syftar till lokal produktion och nya arbetsplatser. Även projektet ”Odlande stadsbasarer” med stöd från Vinnova har drivits under året, dock i något mindre skala än tänkt på grund av pandemin. Stockholm Business Regions aktiviteter under året har främst fokuserat på rådgivning om finansiella lösningar, en del tekniska besök har kunnat genomföras digitalt istället för fysiskt.

5.4 Förbättrad vattenkvalitet i stadens sjöar, vattendrag och kustvatten

Etappmålet innebär att staden aktivt verkar för att Stockholms vattenförekomster uppnår god ekologisk och kemisk status, enligt EU:s vattendirektiv. Stadsnära vatten av god kvalitet är ett av Stockholms varumärken och bidrar till en levande och resilient stad. Till 2023 ska vattenkvaliteten i Stockholms vattenförekomster förbättras betydligt och mängden mikroplaster minska.

SVOA har under ledning av exploateringskontoret och miljöförvaltningen låtit genomföra fällning av fosfor i Djurgårdsbrunnsviken, Sicklasjön och Järlasjön under hösten 2020 för att förbättra vattenstatusen i dessa vattenförekomster. Centrala medel har beviljats för dessa åtgärder.

SVOA arbetar systematiskt med prioritering och förprojektering av de åtgärder som åligger dem enligt handlingsplanen för god vattenstatus och de utkast till lokala åtgärdsprogram som hittills är framtagna. Under 2020 renoverade bolaget en skärmbassäng som renar vatten från Farsta innan det når Magelungen.

Andel vatten-förekomster som följer miljö kvalitets-normerna för ekologisk och kemisk status rapporteras ligga på 14 % vilket är betydligt lägre än målet om 45 % till 2023. Målet om 45 % till 2023 prognostiseras att inte kunna uppnås, detta till följd av att de lokala åtgärdsprogrammen för respektive vattenförekomst inte kommit tillräckligt långt.

6.1 Minskad exponering av kvävedioxid och partiklar för stadens medborgare

Etappmålet innebär att exponeringen för skadliga halter av kväveoxid i luften ska minska under programperioden. För att minska halterna av kvävedioxid så måste utsläppen från vägtrafiken minska ytterligare och staden har en viktig roll i att begränsa den typen av trafik som genererar utsläpp.

Stockholms Hamn har under 2020 el anslutet Tallink Siljas färjor i Värtahamnen och därmed reducerat klimatutsläpp med 8000 ton CO₂. Utöver det har också två projekt med elanslutningar i Stadsgården och Kapellskär beviljats externt delfinansiering från EU och Klimatklivet.

Bostadsbolagen och Stockholm Parkering fortsätter samarbetet kring utbyggnad av laddplatser både i nyproduktion samt ombyggnation av bostäder. Stockholm Parkering har totalt 1402 laddplatser vid utgången av 2020 och når därmed målsättning som var 1400.

6.2 Minskat omgivningsbuller

Etappmålet innebär att stockholmarna i mindre utsträckning utsätts för skadliga nivåer av buller. Staden ska, utifrån sitt ansvarsområde, arbeta med att begränsa bullret vid källan och årligen genomföra bulleråtgärder för såväl bostäder som rekreativsområden, skolgårdar och andra offentliga platser.

I samband med detaljplaner, markanvisningar och tidiga volymstudier omhändertas frågeställningen och aspekten att använda byggnaders placering som skydd mot buller. Samarbetet med planavdelningen på stadsbyggnadskontoret och fastighetsutveckling inom koncernens bolag är en viktig parameter för framgång i frågan.

Arbetet som Stockholm Hamn bedriver med att elansluta fartyg som ligger vid kaj bidrar till lägre bullernivåer i närområdet.

7.1 Minskade nivåer av skadliga ämnen i varor och kemiska produkter

Etappmålet innebär att staden driver utvecklingen mot en minskad användning av skadliga kemikalier, genom att följa den egna organisationens relaterade handlingsplaner samt att verka för en ökad medvetenhet om kemikalier bland stockholmarna. Under programperioden ska antalet kemiska produkter som innehåller utfasningsämnen i

stadens verksamheter reduceras med över en tredjedel och kraven på miljöbedömning av kemiska produkter i bygg- och anläggningsprojekt ska öka avsevärt.

Användningen av Byggvarubedömningen i koncernens bolag har stort genomslag. Andelen som använder sig av BVB närmar sig 100 procent, med några avvikelser. I vissa fall redovisas tydligt orsaken till att BVB inte används, t.ex. SISAB som anger att ”vissa projekt visar brister kring satta rutiner för BVB. Det kan bero på okunskap eller brist på uppföljning inom projektet, vanligtvis saknar dessa projekt en miljösamordnare.”. Men då indikatorn tillhörande användningen av BVB i bygg- och anläggningsentreprenader har ett värde på 97,5 % är de projekt som ej använder BVB relativt få. Generellt anses därmed implementeringen vara god.

SISAB har tillsammans med Idrottsnämnden och fastighetsnämnden under året arbetat vidare med att motverka spridning av mikroplast från konstgräsplaner i enlighet med Handlingsplan för minskad spridning av mikroplast och Rekommendationen för konstgräs, gummigranulat och platsgjutet gummi.

Koncernledningens synpunkter

Koncernledningen ser positivt på framdriften i bolagskoncernens miljöarbete. År 2020 präglades mycket av den pågående pandemin och det har även lett till påverkan på möjligheten att uppnå målsättningen inom vissa områden kopplade till miljöprogrammet. Tydligast är effekterna på bolag såsom Stockholms Hamn och Stockholm Parkering. Men även bostadsbolagen har sett stor skillnad kopplad till exempelvis energianvändning när fler hyresgäster är hemma större del av dagen.

Generellt anser koncernledningen att dotterbolagen har arbetat bra och visat god framdrift i ägardirektiv, aktiviteter och indikatorer kopplade till Miljöprogrammet. Det krävs dock fortsatt stora ansträngningar främst inom energieffektivisering, el- och värmeproduktion baserad på solenergi, matavfall till biologisk behandling samt vattenförekomster som följer miljö kvalitetsnormerna för att nå uppsatta mål.

Magdalena Bosson
Vd

Krister Schultz
Vice vd

Bilagor

1. Uppföljning indikatorer Miljöprogram 2020

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Magdalena Bosson, Vd	2021-05-31
Krister Schultz, Vice vd	2021-05-31